

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2MObdV/1/2015
Identifikačné číslo spisu: 9015898496
Dátum vydania rozhodnutia: 22.06.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:9015898496.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v konkurznej veci úpadcu: LAS, s. r. o. „v konkurze“, so sídlom Palugayho 1, Liptovský Mikuláš, IČO: 31 644 805, s ustanoveným správcom konkurznej podstaty: JUDr. Peter Gruber, so sídlom Janka Kráľa 3, Banská Bystrica, o schválenie konečnej správy o speňažení majetku z podstaty a vyúčtovania odmeny a výdavkov správcu konkurznej podstaty, vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 51-24K/71/96-Že, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Obo/75/2013-10447 z 29. apríla 2014 a uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 51-24K/71/96-Že-10316 z 26. septembra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Obo/75/2013-10447 z 29. apríla 2014 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 51-24K/71/96-Že-10316 z 26. septembra 2013 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj súd prvého stupňa alebo konkurzný súd) uznesením č. k. 51-24K/71/96-Že-10316 z 26. septembra 2013 schválil konečnú správu o speňažení majetku z podstaty a vyúčtovanie odmeny a výdavkov správcu konkurznej podstaty JUDr. Petra Grubera, advokáta, Janka Kráľa 3, Banská Bystrica, v tomto rozsahu:

Príjmy z konkurznej podstaty sú celkom vo výške 12 714 257,24 Eur. Príjmy zo speňaženia sú vo výške 10 019 500,65 Eur. Príjmy získané inou činnosťou správcu sú vo výške 2 496 550,26 Eur. Pri vyhlásení konkurzu boli na účte úpadcu a v pokladni finančné prostriedky vo výške 194 206,33 Eur. Predpokladané príjmy sú vo výške 4.000,- Eur.

Výdavky v konkurze sú celkom vo výške 7 330 020,95 Eur. Predpokladané výdavky sú 15 951,50 Eur (náklady na vedenie konkurzu) a 229 851,93 Eur pohľadávky proti podstate, ktoré treba uhradiť. Výdavky podstaty sú 7 049 857,71 Eur, ktoré boli uhradené. Výdavky správcov spolu sú 34 359,81 Eur. Výdavku správcu JUDr. Petra Grubera sú 27 221,27 Eur, ktoré už boli uhradené. Výdavky

bývalého osobitného správcu Ing. Ladislava Kokavca sú 7 138,54 Eur, vyplatené bolo už 1 747,70 Eur, osobitnému správcovi treba doplatiť 5 390,85 Eur.

Konkurzná odmena je spolu 196 583,68 Eur bez DPH, spolu s DPH je odmena správcov 235 900,42 Eur. Z toho podiel správcu JUDr. Petra Grubera je vo výške 176 583,63 Eur, ktorý už bol uhradený. Podiel konkurznej odmeny bývalého osobitného správcu je vo výške 20 000,-- Eur. DPH k podielu JUDr. Petra Grubera je vo výške 35 316,73 Eur, DPH k podielu JUDr. Ladislava Kokavca je vo výške 4 000,-- Eur.

Suma určená na rozdelenie pre veriteľov je vo výške 5 148 335,87 Eur.

V odôvodnení uviedol, že v predmetnej veci Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 3. marca 2011 schválil konečnú správu o speňažení majetku z podstaty a vyúčtovanie odmeny a výdavkov správcu konkurznej podstaty JUDr. Petra Grubera v rozsahu uvedenom vo výroku predmetného uznesenia. Na odvolanie konkurzných veriteľov Slovenská konsolidačná, a. s. a U T TRADING (CYPRUS) LIMITED Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací uznesením sp. zn. 3Obo/37/2011 z 22. augusta 2011 napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že k 8. októbru 2001 nebolo skončené prieskumné pojednávanie v prejednávanej veci, pretože súdom boli neskôr nariadené ďalšie prieskumné pojednávania označené ako osobitné. Poukázal na skutočnosť, že ustanovenie § 13c ods. 3 vyhlášky č. 493/1991 Zb. v aktuálnom znení (ďalej len vyhláška) nerozlišuje prieskumné pojednávanie na riadne a mimoriadne, ako aj pôvodné ustanovenie § 22 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v aktuálnom znení (ďalej len ZKV) neupravovalo osobitné prieskumné pojednávanie ako osobitný inštitút.

Krajský súd v Banskej Bystrici v súlade s § 29 ods. 4 ZKV nariadil termín prejednávania konečnej správy a vyúčtovania a na pojednávanie predvolal správcu, opatrovníka úpadcu a konkurzných veriteľov, ktorí podali námietky. Súd prvého stupňa prejednal výšku konkurznej odmeny, o ktorej rozhodol postupom podľa vyhlášky, a to v znení podľa § 6 písm. a/ a § 7 ods. 1 a stanovil výšku konkurznej odmeny na sumu 196 583,68 Eur bez DPH, spolu s DPH je odmena správcov 235 900,42 Eur. Ďalej súd prvého stupňa s poukazom na ust. § 9 vyhlášky určil výšku podielov na konkurznej odmene jednotlivým správcami, ktorí boli činní v konkurznom konaní, a to podiel na konkurznej odmene JUDr. Petrovi Gruberovi vo výške 176 583,63 Eur, DPH k podielu JUDr. Petra Grubera je vo výške 35 316,73 Eur. Podiel konkurznej odmeny bývalého osobitného správcu je vo výške 20 000,-- Eur, DPH k podielu odmeny je vo výške 4 000,-- Eur.

Súd prvého stupňa po prejednaní konečnej správy schválil výšku príjmov dosiahnutých v konkurznom konaní celkom vo výške 12 714 257,24 Eur, z čoho príjmy zo speňaženia sú vo výške 10 019 500,65 Eur a príjmy získané inou činnosťou správcu sú vo výške 2 496 550,26 eur. Súd prejednal a schválil aj sumu celkových výdavkov v konkurze, a to vo výške 7 330 020,95 Eur, z čoho výdavky podstaty sú 6 738 774,89 Eur, ktoré už boli uhradené, sumu 229 851,93 Eur treba uhradiť a predpokladané výdavky sú 15 951,50 Eur. Súd schválil aj výšku výdavkov správcov. Výdavky správcu JUDr. Petra Grubera sú 27 221,27 Eur, ktoré už boli uhradené. Výdavky osobitného správcu Ing. Ladislava Kokavca sú 7 138,54 Eur, vyplatené mu bolo 1 659,70 Eur, treba mu doplatiť 5 478,85 Eur. Výdavky správcov spolu sú 34 359,81 Eur. Sumu určenú na rozdelenie pre veriteľov súd schválil vo výške 5 148 335,87 Eur (príjmy mínus výdavky mínus konkurzná odmena).

Na odvolanie správcu konkurznej podstaty úpadcu Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací uznesením č. k. 3Obo/75/2013-10447 z 29. apríla 2014 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.

V odôvodnení uviedol, že výpočet odmeny pre správcu podstaty upravuje vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 493/1991 Zb., ktorá bola viackrát menená, pričom z vývoja úpravy, podľa ktorej sa stanovuje výška odmeny správcov vyplýva, že aj odmena správcov podstaty v konkurzných konaniach začatých pred 8. októbrom 2001 sa určuje podľa § 7 vyhlášky v znení novely

uskutočnenej vyhláškou č. 389/2001 Z. z. Nová úprava sa na uvedené odmeny vzťahuje s podmienkou, že ku dňu účinnosti vyhlášky č. 398/2001 Z. z. (8. október 2001) nebolo skončené prieskumné pojednávanie.

Odvolací súd ďalej konštatoval, že v prejednávanej veci sa uskutočnilo prieskumné pojednávanie 14. mája 2001. Vo veci však bolo uznesením z 2. augusta 2004, č. k. 51-24K/71/96-7695 na 8. septembra 2004 nariadené prieskumné pojednávanie (označené ako osobitné) na preskúmanie včas podaných nepreskúmaných prihlášok. Uznesením z 31. januára 2007, č. k. 51-24K/71/96-Na-8882 bolo na preskúmanie prihlášok nariadené ďalšie prieskumné (rovnako označené ako osobitné) pojednávanie na 2. apríla 2007. Odvolací súd nesúhlasil s názorom správcu podstaty, že ustanovenie § 11c ods. 3 vyhlášky sa vzťahuje len na prieskumné pojednávanie a nie na osobitné prieskumné pojednávanie, keďže ust. § 11c ods. 3 vyhlášky nerozlišuje prieskumné pojednávanie na riadne a mimoriadne. Dodal, že ani pôvodné znenie § 22 neupravovalo osobitné prieskumné pojednávanie ako samostatný, od bežného prieskumného pojednávania, odlišný inštitút. Keďže súd mal povinnosť preskúmať aj prihlášky, ktoré došli po prihlasovacej lehote, mohla sa vyskytnúť situácia, že prihláška bola podaná v čase, keď už prebiehalo prieskumné pojednávanie. Ak to z technických dôvodov nebolo možné, súd nariadil ďalšie prieskumné pojednávanie, na ktorom preskúmal prihlášky, ktoré nestihol preskúmať na pôvodnom pojednávaní. Použitý výraz nevyjadroval, že ide o samostatný druh prieskumného pojednávania, to prebiehalo za rovnakých pravidiel a s rovnakými účinkami ako pôvodné a tvorilo s ním jeden celok. Ďalej uviedol, že zákonom č. 12/1998 Zb. bol s účinnosťou od 1. februára 1998 zmenený § 22 ZKV a už nepozná výraz osobitné prieskumné pojednávanie. V čase vyhlásenia konkurzu a konania prieskumných pojednávani už ZKV obsahovo ani slovne nerozlišoval prvé (pôvodné) prieskumné pojednávanie od ďalších neskôr nariadených pojednávani a za uvedenej situácie je logické, že v texte § 13c ods. 3 vyhlášky sa neuvádza aj osobitné prieskumné pojednávanie.

Ustanovenie § 11c ods. 3 vyhlášky rešpektuje zásadu nedotknuteľnosti už nadobudnutých práv, keď stanovuje, že preddavky na odmenu priznané podľa doterajších predpisov sa nevracajú, aj keď presahujú najvyššiu hodnotu odmeny. Uskutočnením a skončením prieskumného pojednávania 14. mája 2001 správcovi nevzniklo právo na odmenu, ktoré by bolo neskoršou právnou úpravou dotknuté. Právo na odmenu mu vzniklo až rozhodnutím súdu o priznaní odmeny.

Odvolací súd dospel k záveru, že v začatých konkurzných konaniach, v ktorých k 8. októbru 2001 nebolo skončené prieskumné pojednávanie, sa na odmenu správcov a ich zástupcov použijú § 6 až 9d vyhlášky č. 493/1991 Zb. v znení účinnom od 8. októbra 2001. Ak bolo v konkurznom konaní nariadené osobitné prieskumné pojednávanie na preskúmanie prihlášok, ktoré boli podané oneskorene, prieskumné pojednávanie treba považovať za skončené až preskúmaním poslednej takto podanej prihlášky. Vychádzajúc z uvedeného dospel odvolací súd k názoru, že s prihliadnutím na § 11c ods. 3 vyhlášky súd prvého stupňa pri stanovení odmeny pre správcu podstaty správne použil vyhlášku v znení účinnom po 8. októbri 2001.

Uznesenie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 11. júna 2014.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len generálny prokurátor alebo dovolateľ) podal proti uzneseniu odvolacieho súdu na základe podnetu správcu konkurznej podstaty mimoriadne dovolanie podľa § 243e ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O. s. p.) v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.. Navrhol napadnuté uznesenia (nesprávne uvedené „rozsudky“) zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa dovolateľa súd prvého stupňa, ako aj súd odvolací, porušili zákon nesprávnym právnym posúdením veci, ktoré spočíva v použití ustanovenia § 7 ods. 1 vyhlášky č. 493/1991 Zb. v znení účinnom od 29. septembra 2001, hoci skutkovým a právnym okolnostiam danej konkurznej veci zodpovedala aplikácia uvedeného ustanovenia vyhlášky v znení účinnom do 28. septembra 2001. Dovolaateľ poukázal na viaceré zmeny uvedenej vyhlášky, ktoré mali zásadné právne následky pre spôsob určenia odmeny správcu. Pokiaľ v znení účinnom do 28. septembra 2001 predstavovala odmena správcu 10% zo základu pre určenie odmeny bez obmedzenia, následnou zmenou vyhlášky sa spôsob

určenia odmeny s účinnosťou od 29. septembra 2001 zmenil stanovením stupňovitého spôsobu výpočtu podľa výšky základu a obmedzením hornej hranice odmeny na 10 000 000,-- Sk. Podľa prechodných ustanovení § 11c ods. 3 sa však na odmenu správcov mali použiť ustanovenia doterajších predpisov, ak boli súdom ustanovení do funkcie pred nadobudnutím účinnosti vyhlášky. S účinnosťou od 8. októbra 2001 došlo k novelizácii vyhlášky, ktorou sa zmenilo ustanovenie § 11c ods. 3 tak, že v začatých konaniach, v ktorých k 8. októbru 2001 nebolo skončené prieskumné pojednávanie, sa na odmenu správcov použijú § 6 až 9d vyhl. č. 493/1991 Zb. v znení účinnom od 29. septembra 2001.

Konajúce súdy podľa názoru dovolateľa nesprávne právne posúdili okamih skončenia prieskumného pojednávania na čas po 8. októbri 2001, čo vzhľadom na prechodné ustanovenia podľa § 11c ods. 3 vyhlášky malo za následok použitie jej ustanovení o určení odmeny správcu konkurznej podstaty v znení účinnom od 29. septembra 2001. Konkurzný súd vychádzal z toho, že 8. augusta 2004 a 2. apríla 2007 sa konali prieskumné pojednávania označené ako osobitné, ktoré považoval za pokračovanie „riadneho“ prieskumného pojednávania podľa § 21 ZKV.

Dovolateľ mal za to, že hoci v čase uskutočnenia osobitných prieskumných pojednávanií inštitút osobitného prieskumného pojednávania už nebol súčasťou vtedy aktuálnej právnej úpravy, v súlade s § 70a ods. 1 ZKV bolo potrebné použiť právnu úpravu účinnú v čase začatia konkurzného konania. Súdna prax pri začatí konkurzného konania vychádza z O. s. p. ako subsidiárnej normy v súlade s ustanovením § 66e ods. 1 ZKV a podľa § 79 ods. 1 O. s. p. sa konanie začína na návrh. Z relevantnej právnej úpravy ZKV (účinné do 31. 1. 1998) je zrejmé, že osobitné prieskumné pojednávanie podľa § 22 ZKV bolo samostatným procesným inštitútom so samostatnými pravidlami, odlišnými od prieskumného pojednávania a jeho úpravy v § 21 ZKV a je preto opodstatnené, že prechodné ustanovenie § 11c vyhlášky osobitné prieskumné pojednávanie neuvádza. Konkurzným veriteľom prihlášok preskúmaných v rámci osobitného prieskumného pojednávania chýba právo popierať pravosť a poradiť pohľadávok, čo ich postavenie oproti „riadnemu“ prieskumnému pojednávaniu zásadne oslabuje. Odvolací súd nesprávne stotožňuje osobitné prieskumné pojednávanie s prieskumným pojednávaním, ktoré nie je ukončené v rámci jedného pojednávania.

Podľa názoru dovolateľa konkurzný súd na jednej strane správne aplikoval ustanovenie § 22 ZKV, keď použil znenie účinné v čase podania návrhu na vyhlásenie konkurzu na súd 14. marca 1996 (znenie účinné do 31. januára 1998), na strane druhej však nesúladne s použitou právnou úpravou (§ 21, § 22 ZKV) posúdil povahu osobitných prieskumných pojednávanií uskutočnených dňa 8. septembra 2004 a 2. apríla 2007, ako pokračovanie prieskumného pojednávania. Dovolateľ argumentoval tým, že aplikácia prechodného ustanovenia § 11c ods. 3 vyhlášky (prikazujúceho riadiť sa § 7 ods. 1 vyhlášky v znení účinnom od 29. septembra 2001), je zaťažená predchádzajúcim nesprávnym výkladom povahy uskutočnených osobitných prieskumných pojednávanií, preto pre určení odmeny správcu v danom konkurznom konaní použitá byť nemala. Na základe uvedeného potom konkurzný súd vyúčtovanú odmenu správcu neschválil, ale určil ju spôsobom podľa § 6 a § 7 vyhlášky č. 493/1991 Zb. v znení účinnom od 29. septembra 2001, v redukovanej výške a odvolací súd sa s týmto jeho odôvodnením stotožnil. Podľa názoru dovolateľa napadnutými rozhodnutiami bolo porušené právo správcu konkurznej podstaty na zákonnú odmenu (v uplatnenej zákonnej kvalite). Konajúce súdy vec nesprávne právne posúdili tým, že nesprávne vyložili a aplikovali ustanovenie § 21, § 22 ZKV v znení účinnom od 31. januára 1998 v nadväznosti na § 7 ods. 1 vyhlášky v znení účinnom od 29. septembra 2001 a ustanovenie § 11c ods. 3 vyhlášky v znení účinnom od 8. októbra 2001. Dovolateľ poukázal aj na existenciu Nálezu Ústavného súdu SR z 23. 06. 1999 sp. zn. PL ÚS 38/99, ktorým bolo rozhodnuté, že § 70a ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. nie je v súlade s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky a dňom vyhlásenia nálezu stratilo účinnosť. Z tohto dôvodu aplikácia ZKV účinného od 01. 02. 1998 na základe uvedeného ustanovenia neprichádza do úvahy.

K mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora sa vyjadril správa konkurznej podstaty JUDr. Peter Gruber, ktorý zotrval na všetkých skutkových okolnostiach i právnej argumentácii, ktoré uvádzal v podnete na podanie mimoriadneho dovolania. Zdôraznil, že na riadnom prieskumnom pojednávaní konanom dňa 14. mája 2001 boli preskúmané všetky včas podané prihlášky pohľadávok, vrátane

všetkých konkurzných prihlášok, ktoré boli doručené najneskôr do skončenia tohto prieskumného pojednávania. Na osobitných prieskumných pojednávaniach, ktoré sa konali po skončení riadneho prieskumného pojednávania, boli preskúmané prihlášky doručené po uplynutí lehoty na prihlasovanie pohľadávok a po skončení riadneho prieskumného pojednávania v roku 2001. Nemohlo teda, podľa jeho názoru, ísť o preskúvanie včas podaných prihlášok.

K mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora sa vyjadril aj veriteľ Slovenská konsolidačná, a. s., ktorý uviedol, že prieskumné pojednávanie v tejto veci nebolo skončené k 8. októbru 2001, a preto je potrebné pri určovaní výšky odmeny správcu konkurznej podstaty postupovať v súlade s § 6 až § 9d vyhlášky v znení novely č. 389/2001 Z. z. Vyjadril nesúhlas s tým, že novelizované ust. § 11c ods. 3 vyhlášky sa vzťahuje len na prieskumné pojednávanie a nie na osobitné prieskumné pojednávanie, pretože vyhláška nedelí prieskumné pojednávanie na riadne a mimoriadne, resp. osobitné, ale používa všeobecný pojem prieskumné pojednávanie. Nestotožnil sa s tvrdením uvedeným v mimoriadnom dovolaní, že osobitné prieskumné pojednávanie je samostatným inštitútom, pretože konkurzným veriteľom prihlášok preskúmaných v rámci osobitného prieskumného pojednávania zreteľne chýba právo popierať pravosť a poradiť pohľadávok. Bol toho názoru, že osobitné prieskumné pojednávanie nie je samostatným inštitútom, riadi sa tými istými pravidlami ako riadne prieskumné pojednávanie a konkurzní veritelia, ktorých prihlášky preskúmajú na osobitnom prieskumnom pojednávaní, majú rovnaké práva aj postavenie ako ostatní konkurzní veritelia. Zároveň poukázal na skutočnosť, že cieľom a účelom konkurzného konania je pomerné uspokojenie pohľadávok konkurzných veriteľov v čo najvyššej možnej miere, a nie uspokojenie odmeny správcu konkurznej podstaty. Dodal, že prijatie vyhlášky č. 389/2001 Z. z. bolo okrem iného podmienené i tým, aby sa predchádzalo situáciám, keď odmena správcu je určená v neprimerane vysokej sume na úkor uspokojenia konkurzných veriteľov.

K vyjadreniu veriteľa Slovenská konsolidačná, a. s., podal písomné stanovisko správca konkurznej podstaty JUDr. Peter Gruber. Uviedol, že veriteľ bez ďalšieho zdôvodnenia a relevantného právneho odôvodnenia stotožňuje prieskumné a osobitné prieskumné pojednávanie, čo je v zrejmom a príkrom rozpore s právnou úpravou aplikovanou v predmetnej právnej veci, v rozpore so zrejmyými odlišnosťami oboch právnych inštitútov, ako i v rozpore s účelom právnej úpravy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.), po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e, § 243f, § 243g, § 243h O. s. p., preskúmal potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu, ako aj naň nadväzujúce uznesenie súdu prvého stupňa, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.) v napadnutom rozsahu podľa § 242 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p., a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Podľa § 243e ods. 1 O. s. p., ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu, zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

Mimoriadne dovolanie predstavuje výnimku z pravidla stability súdneho rozhodnutia vyjadreného jeho právoplatnosťou. Podstatou tejto výnimky je účel mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je jeho výnimočné použitie s cieľom presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia v odôvodnených prípadoch. Ochrana, poskytovaná mimoriadnym dovolaním, je prípustná len subsidiárne, t. j. vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha podania mimoriadneho dovolania, neúspešne využila všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov, alebo takéto právne prostriedky nemala k dispozícii tak, ako to je napríklad vo veciach správneho súdnictva, kde nie je prípustné (až na výnimku) ani odvolanie, alebo jej bolo zákonnými prekážkami znemožnené využiť tieto právne prostriedky nápravy. Z tohto zákonného predpokladu vyplýva významné obmedzenie prípustnosti mimoriadneho dovolania, ktoré zabezpečuje jeho výnimočnosť v súlade s teoretickou podstatou mimoriadneho opravného prostriedku (PL. ÚS 57/99, III. ÚS 35/2014).

Povinnosť vyčerpať prostriedky nápravy vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP, v zmysle ktorej platí, že pokiaľ účastník má možnosť použitia iného opravného prostriedku, ktorý je v jeho vlastnej procesnej dispozícii, musí použiť prednostne takýto právne aprobovaný postup, t. j. cestu riadneho dovolania.

Tieto kritériá zdôraznil aj Ústavný súd Slovenskej republiky v stanovisku pléna z 18. marca 2015, sp. zn. PL. z. ÚS 3/2015, kde uviedol, že rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.

Napokon Najvyšší súd Slovenskej republiky na spoločnom zasadnutí občianskoprávného a obchodnoprávného kolégia dňa 20. októbra 2015 schválil a prijal spoločné stanovisko (publikované pod č. R 94/2015), v zmysle ktorého procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé priviesť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.

Vzhľadom na vyššie uvedené skúmal dovolací súd, či účastník konania využil všetky dostupné prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov. Zo spisu vyplýva, že v predmetnej veci prebehlo štandardné dvojstupňové konanie, v ktorom správca realizoval svoje oprávnenia. Dovolanie proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obo/75/2013 nepodal.

Podľa § 66e ZKV na konkurz sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Ustanovenie § 66f ZKV vylučuje použitie ustanovení § 228 až § 243d O. s. p. (upravujúcich obnovu konania a dovolanie) v konkurznom konaní.

Z uvedeného vyplýva, že správca konkurznej podstaty, ktorý dal podnet generálnemu prokurátorovi na podanie mimoriadneho dovolania, nemohol využiť iné dostupné prostriedky na účinnú ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov. Preto je mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora v tejto veci prípustné.

V zmysle § 243f ods. 1 O. s. p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

V mimoriadnom dovolaní generálny prokurátor Slovenskej republiky namietal nesprávne právne posúdenie veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právny záver a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V predmetnej veci dovolateľ poukazuje na nesprávnu aplikáciu ustanovenia §§ 21 a 22 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení účinnom do 31. 01. 1998 v nadväznosti na § 11c ods. 3 vyhlášky č. 493/1991 Zb. v znení účinnom od 08. 10. 2001 a § 7 ods. 1 vyhlášky č. 493/1991 Zb. v znení účinnom od 29. septembra 2001.

Dovolanie smeruje voči rozhodnutiu odvolacieho a prvostupňového súdu o schválení konečnej správy o speňažení majetku z podstaty a vyúčtovania odmeny a výdavkov správcu konkurznej podstaty vo veci vyhláseného konkurzu na majetok úpadcu LAS, s r. o., „v konkurze“, Liptovský Mikuláš, IČO: 31 644 805, súčasťou ktorej je aj určenie výšky odmeny správcu konkurznej podstaty JUDr. Petra Grubera.

Odmenu správcov konkurznej podstaty upravuje vyhláška č. 493/1991 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní (ďalej len vyhláška) a ktorá v ustanoveniach § 6 a § 7 v znení účinnom do 28. septembra 2001 upravovala spôsob určenia odmeny správcu odlišným spôsobom ako vyhláška v znení účinnom od 29. septembra 2001. Uvedená zmena odmeňovania správcov bola vykonaná vyhláškou č. 389/2001 Z. z., ktorá v prechodnom ustanovení § 11c ods. 3 právne účinky zmeny odmeňovania definovala tak, že na odmenu správcov a ich zástupcov sa použijú ustanovenia doterajších predpisov, ak boli súdom ustanovení do funkcie pred nadobudnutím účinnosti tejto vyhlášky. Ďalšou vyhláškou č. 398/2001 Z. z. bola vykonaná zmena prechodného ustanovenia § 11c ods. 3 tak, že v začatých konaniach, v ktorých k 8. októbru 2001 nebolo skončené prieskumné pojednávanie, sa na odmenu správcov a ich zástupcov použijú § 6 až 9d. Preddavky na odmenu priznané podľa doterajších predpisov sa nevracajú, aj keď presahujú najvyššiu hodnotu odmeny podľa § 7 ods. 1. Právne účinky úkonov, ktoré nastali pred 8. októbrom 2001, zostávajú zachované.

Z uvedeného je zrejmé, že pre určenie základu a výšky odmeny správcu konkurznej podstaty je podstatné, kedy bolo skončené prieskumné pojednávanie. Právnu úpravu prieskumného pojednávania obsahujú ustanovenia § 21 a § 22 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej len ZKV). Ustanovenie § 22 ZKV bolo novelizované zákonom č. 12/1998 Z. z. s účinnosťou od 01. 02. 1998, a preto vzhľadom na čas začatia konkurzného konania (návrh na jeho začatie bol podaný v roku 1996), na priebeh prieskumného pojednávania je potrebné aplikovať ustanovenia § 21 a § 22 ZKV v znení účinnom do 31. 01. 1998.

Podľa § 70a ods. 1 ZKV v znení účinnom od 1. februára 1998 konania začaté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sú dokončí podľa doterajších právnych predpisov, ak ďalej nie je ustanovené inak.

Podľa § 21 ods. 1 ZKV v znení účinnom do 31. januára 1998 na preskúmanie prihlásených pohľadávok nariadi súd prieskumné pojednávanie, na ktoré sa musí dostať úpadca a správca. Preskúmanie sa robí podľa zoznamu zostaveného správcom.

Podľa § 21 ods. 2 ZKV úpadca aj konkurzní veritelia môžu popierať pravosť, výšku aj poradie všetkých prihlásených pohľadávok.

Podľa § 21 ods. 3 ZKV výsledok prieskumného pojednávania sa zapíše do zoznamu prihlášok predloženého správcom a takto upravený zoznam tvorí súčasť zápisnice o prieskumnom pojednávaní; veriteľom na ich žiadosť súd vydá výpis.

Podľa § 22 ZKV v znení účinnom do 31. 01. 1998, ak je to možné, preskúma súd aj prihlášky, ktoré došli po prihlasovacej lehote; inak pre ne nariadi osobitné prieskumné pojednávanie. Náhradu trov spojených s predvolaním konkurzných veriteľov a účasťou správcu uloží súd konkurzným veriteľom, ktorí oneskorené prihlášky podali. Konkurzní veritelia prihlášok preskúmaných na osobitnom prieskumnom pojednávaní nemôžu poprieť pravosť a poradie pohľadávok preskúmaných na predchádzajúcich prieskumných pojednávaniach. Ustanovenie § 21 ods. 3 platí obdobne.

Citované ustanovenie § 22 ZKV v znení účinnom do 31. 01. 1998 upravovalo osobitné prieskumné pojednávanie ako samostatný procesný inštitút s pravidlami odlišnými od prieskumného pojednávania podľa § 21 a s rozdielnym oslabeným postavením veriteľov prihlášok, ktorých prihlášky boli na osobitnom prieskumnom pojednávaní preskúmané.

V predmetnej veci sa prieskumné pojednávanie v zmysle § 21 ZKV uskutočnilo 14. mája 2001, ktoré sa začalo o 10.30 hod. a po preskúmaní všetkých podaných prihlášok skončilo v ten istý deň o 14.45 hod. Po skončení prieskumného pojednávania boli podané ďalšie prihlášky, ktoré boli preskúmané na osobitných prieskumných pojednávaniach nariadených súdom v zmysle § 22 ZKV v dňoch 8. septembra 2004 a 2. apríla 2007.

Dovolací súd sa nestotožnil s názorom odvolacieho súdu, že osobitné prieskumné pojednávanie v zmysle § 22 ZKV v znení účinnom do 31. 01. 1998 tvorí s prieskumným pojednávaním aj prípadne s ďalšími prieskumnými pojednávami jeden celok a nie je odlišným inštitútom od bežného prieskumného pojednávania. Uvedenému názoru nezodpovedá citovaný zákon, ktorý upravuje inštitút osobitného prieskumného pojednávania a nepovažuje ho za pokračovanie riadneho prieskumného pojednávania. Správne dovolateľ poukazuje na rozdiel medzi rozložením jedného prieskumného pojednávania, ktoré sa neukončilo napríklad z časových dôvodov v jeden deň na viacero pojednávaní a medzi osobitným prieskumným pojednávaním nariadeným na preskúmanie prihlášok podaných po skončení prieskumného pojednávania. Odlišnosť oboch inštitútov bráni posudzovať uskutočnené osobitné prieskumné pojednávanie za súčasť alebo pokračovanie priebehu prieskumného pojednávania. Uskutočnenie osobitných prieskumných pojednávaní podľa § 22 ZKV v relevantnom znení je v súvislosti s posudzovaním skončenia prieskumného pojednávania podľa § 21 ZKV bez právneho významu. V predmetnej veci bolo prieskumné pojednávanie skončené 14. mája 2001 a z tejto skutočnosti je potrebné vychádzať pri aplikácii ustanovení vyhlášky o odmeňovaní správcu konkurznej podstaty.

Podľa § 11c ods. 3 vyhl. č. 493/1991 Zb. v znení účinnom od 8. októbra 2001 v začatých konaniach, v ktorých k 8. októbru 2001 nebolo skončené prieskumné pojednávanie, sa na odmenu správcov a ich zástupcov použijú § 6 až 9d. Preddavky na odmenu, priznané podľa doterajších predpisov, sa nevracajú, aj keď presahujú najvyššiu hodnotu odmeny podľa § 7 ods. 1. Právne účinky úkonov, ktoré nastali pred 8. októbrom 2001, zostávajú zachované.

Podľa § 6 písm. a/ vyhlášky č. 493/1991 Zb. v znení účinnom do 28. septembra 2001 základ pre určenie odmeny správcu konkurznej podstaty (ďalej len "konkurzná odmena") tvorí suma, ktorá bola v konkurze získaná speňažením konkurznej podstaty, a suma určená na uspokojenie veriteľov, ktorá bola získaná pri výkone funkcie správcu.

Podľa § 7 ods. 1 uvedenej vyhlášky konkurzná odmena je 10% zo sumy uvedenej v § 6 písm. a/, najmenej však 50 000,-- Sk.

Podľa názoru dovolacieho súdu v dôsledku nesprávneho výkladu povahy uskutočnených osobitných pojednávaní v danej veci súd prvého stupňa, aj odvolací súd nesprávne aplikovali podľa prechodného ustanovenia § 11c ods. 3 vyhlášky na určenie základu a výšky odmeny správcu ustanovenia § 6 a § 7 vyhlášky č. 493/1991 Zb. v znení účinnom od 29. septembra 2001 a vyúčtovanú odmenu správcu schválili v redukovanej výške, čím porušili právo správcu na zákonnú odmenu.

Dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a generálny prokurátor podal dôvodne mimoriadne dovolanie podľa § 243e O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p., keďže to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania a túto ochranu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudky súdov nižšieho stupňa podľa § 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243b ods. 2, 3 O. s. p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243d ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom

hlasov 5 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.